

Kömür Niçin Önemlidir?

Mehmet BUDAK
Maden Yük. Müh.

Kömür dünyada en yaygın şekilde bulunan, güvenilir, aynı zamanda düşük maliyetlerle elde edilen temiz bir fosil yakıttır.

Türkiye 9.3 milyar tonluk linyit rezervi ile dünyada onbirinci sırada yer almaktadır. Ayrıca ülkemizde 1.3 milyar ton Taşkömürü rezervi bulunmaktadır.

Halk dilinde “Kara Elmas” diye anılan ve ülkemizde doğal enerji kaynaklarımızın başında yer alan kömür; Türk halkının günlük yaşamının bir parçasıdır. Bu maden, tarih boyunca endüstrinin, dolayısı ile uygarlığın ilerlemesinde önemli etkiler yapmıştır. Yirmibirinci yüzyılın başlarında enerji temini ve kullanımını milletlerin en önde gelen konularındır. Kömür, daha uzun süre enerji kaynağı olarak insanlığın hizmetinde olacaktır. Kömür, sanayiinin en önemli girdilerinden biri olma nedeniyle, en önde gelen enerji kaynaklarından biri olmaya devam edecektir. Yıllardan beri Türkiye'nin enerji ihtiyacına cevap vermiş, bu doğal yer altı zenginliğimize gerçek değerini vermek ve ev yakıtı yerine sanayiide de kullanılmasını artıracak projelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Dünyada mevcut kömür rezervleri oldukça önem arz etmektedir. Kömür dünyada en yaygın şekilde bulunan, güvenilir, aynı zamanda düşük maliyetlerle elde edilen temiz bir fosil yakıttır.

BULUNUŞU YAYGINDIR: Kömür dünyada 50'den fazla ülkede üretilmektedir. Kömür rezervleri diğer fosil yakıtlar gibi (Petrol ve Doğalgaz) dünyanın belli bir bölümünde değil, tüm dünyada yaygın bir şekilde bulunmaktadır. Kömürün dünyadaki diğer bir önemi; diğer enerji kaynaklarına göre rezerv ömrünün diğerlerinden fazla olmasındandır. Kömür rezervinin ömrü 240 yıl iken, doğalgazın 50-60 yıl, petrol'ün ise 40 yıldır. Türkiye'de de rezerv zenginliği dikkate alındığında, en güvenilir enerji hammaddesi kömürdür.

Türkiye 9.3 milyar tonluk linyit rezervi ile dünyada onbirinci sırada yer almaktadır. Ayrıca ülkemizde 1.3 milyar ton Taşkö-

mürü rezervi bulunmaktadır. Türkiye'deki linyit rezervlerinin kalitesi toplam rezerv içindeki payları dikkate alındığında; mevcut rezervin % 66'sı 1000-2000 Kcal/kg'dır. Bu rezervlerimizin termik santrallerinde rantabil şekilde değerlendirilmesi, kömüre dayalı yeni termik santrallerin kurulması, kurulu santrallerin tam kapasite çalıştırılması ve mevcut yatırımların revize edilmesi gerekmektedir. Çünkü dünyada artan nüfus ve gelişen teknoloji ile birlikte hergün dünden daha fazla bir enerjiye ihtiyaç vardır. Kullanılan enerji kaynaklarının bir çoğunun yenilenebilir kaynak olmaması nedeniyle bu konu hükümetler tarafından özel sektör ve devlet işbirliği ile tekrar masaya yatırılması gerekmektedir.

EMNİYETLİ BİR YAKITTİR: Kömür, kullanımını depolanması ve nakliyesi açısından en emniyetli fosil yakıttır. Kullanımı, depolanması ve nakliyesi açısından yatırım maliyetleri diğer enerji kaynaklarına göre daha azdır.

GÜVENİLİR YAKITTİR: Endüstriyel ve diğer alanlarda elektrik enerjisinin rekabetçi fiyatlarla ve güvenilir olarak temini açısından kömürün dünyada yaygın şekilde bulunması ve birçok ülke tarafından üretilebilir oluşu tedarikte güvenilirliği sağlamaktadır.

TEMİZ YAKITTİR: Kömür aynı zamanda iyi kullanıldığı takdirde temiz bir yakıttır. Günümüzde temiz kömür teknolojileri kullanılarak kömür tüm dünyada doğayı kirletmeden kullanılabilir. Ülkemizde ulusal enerji kaynaklarımızın etkin bir şekilde ve çevreye zarar vermeden değerlendirilmesi gereklidir. Bir İsveç şirketi “Vattenfall,” santrallerin kömürdeki karbondioksit gazını yer kabuğunun derinliklerine göndermelerini sağlayacak teknolo-

jiyi geliştirerek, “kömür çevreyi kirletiyor” eleştirilerini sonsuza kadar susturacak bir teknoloji devrimi yapmıştır. Bu konu ile ilgili ilk tesis İsveç’te, ikincisi Almanya’da kurulmaktadır. Ülkemizde yapılan en büyük yanlışlık, hava ve çevre kirliliğinin tek nedeni olarak yerli kömürlerinin gösterilmiş olmasıdır. Gerçek şudur ki; Dünya üzerinde kötü yada kalitesiz kömür yoktur. Sorun, sadece doğru yakma tekniklerinin uygulanıp uygulanmadığıdır.

UCUZ YAKITTİR: Elektrik enerjisi üretiminde ucuz ve rekabetçi bir yakıt olması nedeniyle dünya elektrik üretiminin % 40’i kömürden karşılanmaktadır. Oysa ülkemizde 2004 yılında elektrik enerjisinin % 22’i kömürden elde edilmekte olup bu oranın yerli kömürdeki payı % 17’dir. Ülkemizin kömürü kullanarak elektrik enerjisi üretiminde dünya standartlarını yakalayabilmesi için % 235 üretim artışı yapması gerekmektedir. Dünyadaki bazı gelişmiş ülkeleri örnek verecek olursak; Almanya elektrik enerjisinin % 50’sini, ABD % 60’ını, Polonya % 96’sını, Güney Afrika % 90’ını, kömürden karşılamaktadır. Aynı zamanda 2020 yılına kadar dünya enerji ihtiyacına paralel olarak elektrik enerjisinin kömürden sağlama oranı % 20’lik bir artışla, % 48 seviyelerine çıkacağı tahmin edilmektedir. Ülkemizde elektrik enerjisi üretiminde kullanılan kömürü ve doğalgazı mukayese ettiğimizde; bir ton kömürün değeri 50. 02 ABD Doları olmasına rağmen, bu rakamın doğalgazdaki eşdeğeri ise 128.8 ABD Dolarıdır.

Kömür rezervlerinde dünyanın onbirinci zengini olan Türkiye’nin 2005 yılı elektrik üretiminin: % 44’i İthal doğalgazdan, buna karşın % 18’si yerli kömürden sağlanmaktadır. Halbuki elektrik enerjisi üretiminde dünyada doğalgazın payı % 17 civarındadır. Dolayısıyla dışa bağımlılık, dış ticaret açığı, yerli enerji kaynaklarının öncelikli olarak kullanılmaması oldukça riskli bir politika yaratmaktadır.

Günümüzde enerjinin sanayiide ve günlük yaşantımızda önemli bir rol almasından ötürü çok yönlü önlemler alınmalıdır

Şöyle ki:

- Yerli enerji kaynakların (kömür, hidro elektrik, jeotermal, rüzgar enerjisi, güneş enerjisi gibi) değerlendirilmesine öncelik verilmesi,
- Rezerv geliştirme ve arama sondajları yapılarak mevcut kömür rezervlerin artırılmasının sağlanması, doğalgaz ve petrol rezervlerinin en son teknolojilerle aranmasına olanak sağlanması,
- Kömür rezervlerinin dikkate alınarak bölgesel termik santrallerin kurulması, mevcut ve yeni termik santrallerin hava kirliliğinin en aza indirecek teknolojilerle donatılması ve bu gibi yatırımların teşviklendirilmesi,
- Rüzgar, jeotermal, biokitle, güneş enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik ve önem verilmesi,
- Konut ısıtılmasının merkezi sisteme dönüştürülmesi ve bununla ilgili olarak yerel yönetimlerin diğer alt yapı çalışmalarla birlikte ele alması,
- Nükleer enerji konusunda gelişmiş ülkelerdeki uygulamalar dikkate alınarak nükleer enerji çevriminden yayılabilecek radyoaktifitenin insan sağlığına olan zararların araştırılması,
- Türkiye’deki yatırım iklimini iyileştirerek özel sektöre, kömürde elektrik enerjisi üretme taleplerinin artırılmasının gerçekleştirilmesi için teşvik ve tedbirlerin sağlanması, gerektiği aşikârdır.

Yazıda bahsedilen bu kısa bilgiler kömürün niçin önemli olduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla ülkemizin gelişmesinde önemli bir rol oynayan kömüre ve enerjiye sahip çıkılması gerektiği, global ve ülkesel boyutta işsizliğin arttığı bu dönemde yeni ve uzun vadede istihdam yaratacağı inancındayım.

* * *

Kömür aynı zamanda iyi kullanıldığı takdirde temiz bir yakıttır. Günümüzde temiz kömür teknolojileri kullanılarak kömür tüm dünyada doğayı kirletmeden kullanılabilir.